

ခုတ်ပတ်ဟု အဝှ်

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ် ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်

လါအ့ၣ် ၂၀၂၃

တၢ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤဝဲဒီၣ် ခုတ်ပတ်ဟုအဝှ်
ဟံၣ်လၢတၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အပူၤကလံၤန့ၣ်ဝဲ ဒီး ပှၤတၢ်အပူၤမၤ
တၢ်ဖိအတၢ်ဘျးဝဲ

တၢ်ကွၢ်ပဲၤထံၣ်နီၤဖးက့ၤ

ခွၢ်ဟ့ၢ်ဟ့ၣ်အတၢ် တၢ်န့ၢ်လီၤမၤသကိးအတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ

တၢ်ဝုၢ်တၢ်ကျိၤ တၢ်အဝံၢ်ထံး

တၢ်ဒုးလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဝုၢ်အတၢ်ပညိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအခိပညိၣ် လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ ဒီးလၢအပၤယုၣ်ဒီးပုၤတၢ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ် ပုၤလၢ အအိၣ်ဆိးဝဲလၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤအတၢ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်အတၢ် ထံၣ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဒီးဒုးတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဝဲ ဝုၢ် အတၢ်ဆၢတၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအပတီၢ်အကျိၤအကျဲတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒ်လၢအပူၤကွၢ်အသိး, ထံၣ်န့ၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤလၢအပၤဆၢတၢ်ကျဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီး အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲတၢ်က ဂၢကဂီၢ် ကွီၤကီၢ်ဒီးအတၢ်လီၤဟီၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် လၢအတၢ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲဟီၣ်ကဝီၤထံၣ်န့ၢ် အါတက့ၢ်မၤယုၣ်တရံးက့ၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ်ဒီး တၢ်မၤလီၤကွီၤလီၤလၢအတပၤယုၣ်ဒီးတၢ်မၤစ့ၤလီၤ ထံၣ်န့ၢ်ဖိ အတၢ်စိတၢ်ကမီၤတဖၣ်အကတီၢ်, လိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢကဘၣ်မၤဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒ်လၢအပူၤကွၢ်အသိး, ထံၣ်န့ၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤလၢအပၤဆၢတၢ်ကျဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီး အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲတၢ်က ဂၢကဂီၢ် ကွီၤကီၢ်ဒီးအတၢ်လီၤဟီၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် လၢအတၢ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲဟီၣ်ကဝီၤထံၣ်န့ၢ် အါတက့ၢ်မၤယုၣ်တရံးက့ၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ်ဒီး တၢ်မၤလီၤကွီၤလီၤလၢအတပၤယုၣ်ဒီးတၢ်မၤစ့ၤလီၤ ထံၣ်န့ၢ်ဖိ အတၢ်စိတၢ်ကမီၤတဖၣ်အကတီၢ်, လိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢကဘၣ်မၤဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် **Gap Analysis** လၢတၢ်ယုထံၣ်ထံၣ် ကီၢ်ဖိအနီၢ်ဂံၢ်တဖၣ်လၢအန့ၢ်လီၤမၤသကိးဒီးတၢ်ဒီး ဝုၢ် ဒီးမၤပံၤဘၣ်တၢ်န့ၢ်လီၤမၤသကိးအတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ လၢတၢ်မၤယိၣ်ထီၣ် ဝုၢ် အတၢ်န့ၢ်ပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး ခိဖျါတၢ်ဝုၢ်မနုၤတဖၣ်လၢအလဲၤသယီၤဒီး ဝုၢ်အပူၤကူၣ် လိၣ်တၢ်ကရၢအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ် **Town Council Goals** ဒီး ပုၤတၢ်တၢ်ဘျးစဲအတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် **Community Connections Strategy**, ဒီးဒုးန့ၢ်ဖျါ ထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအပတီၢ်လၢအလိၣ်ဝဲခါဆူညါတဖၣ်, တၢ်ကရၢကရိအတၢ်လီၤဟီၣ်တဖၣ် လၢတၢ်န့ၢ်လီၤ

တၢ်ပညိၣ် ဒီး အကျိၤအကျဲ

တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ပညိၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ယုပုၤထံၣ်န့ၢ်ဖိအ နီၢ်ဂံၢ်လၢခွၢ်ဟ့ၢ်ဟ့ၣ်အပူၤ တၢ်လီၤလၢ ဝုၢ် တယုၣ်ယီၤအစု တဖၣ်, မၤယိၣ်ထီၣ် ဝုၢ် အတၢ်န့ၢ်ပၤလၢအပူၤကွၢ် လၢအ ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဝုၢ်မနုၤလၢ တၢ်တန့ၢ်လီၤမၤသကိးတၢ်, ဒီးယု ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဟ့ၢ်ကျဲၤလၢခါဆူညါပုၤတၢ်တၢ်အတၢ်န့ၢ်လီၤမၤ သကိးတၢ်ဒီး ဝုၢ် အတၢ်တုၤသိးထဲသိးဒီး လၢအပၤယုၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်တဖၣ် **Town's equity and inclusion goals** န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤကလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်, တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဖြီကွဲး အကရၢၢ်သ့ဝဲ တၢ်အပတီၢ်သၢပတီၢ် : အပတီၢ် ၁ : ပုၤတၢ်တၢ်အတၢ်မၤသကိးတၢ် အတၢ်သံကွၢ်သံ ဒီးဒီး တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါပုၤအၤအတၢ်ထံၣ်, အပတီၢ် ၂ : တၢ်ပဲၤထံၣ်နီၤဖးဝုၢ်ပုၤအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ ခါရဲန ထီဝန ရှါတဲၤဂါလဆ ၂နဒ စတဂါတဲၤတဲဆ, ၂နဒ ဖဟါဆဲ ၃: ဝဲဆၢဒဲနတ-လဲဒ ၅မမုနာတလ ၅နဲရဆါတၢ်နဆ. ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးအပတီၢ် ၃ : ပုၤလၢအအိၣ်ဆိလၢ ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် ကတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲပုၤတၢ်တၢ်အတၢ်ဖံးကတီၢ် ဆဲးကျိးလိၣ်သးတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်ပဲၤထံၣ်နီၤဖးက့ၤ

ခ့ၣ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ်အဝုၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးအတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ

မ့ၢ်ပမၤလိတ့ၢ်လံမန့ၣ်လဲၣ်

လၢတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဝုၢ်အံၤအပူၤ, တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဖြီကွဲး အကရူၢ် (ကွၢ်ဘၣ်တၢ်ဝုၢ်ပိၣ်ထွဲ) ထံၣ်သ့ၣ်ညါပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ ဖဲလဲၣ်တဖၣ်လၢ ဝုၢ် တန့ၣ်လီၤသမံသမိးဝဲဒီးတၢ်ဝုၢ်အခိၣ် သ့ၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်တြီယံၣ်လၢတၢ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ် လၢ ဝုၢ် အတၢ်ဆၢတံၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ဖံး တၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံသမိးပုၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဒီး တၢ်ဝုၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်တြီယံၣ်လၢတၢ်န့ၣ် လီၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ပံၤဖျါဒ်လၢလၢအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤသမံသမိး ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်

- ၁. ပုၤသုဖံးဖိ မ့တမ့ၢ် အဲၤဖြးကၤ အမဲၣ်ကၤအိၣ်ဆိးလၢ ဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ်
- ၂. ပုၤလၢအဟဲန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံကီၢ်အပူၤဒီး ပုၤဘၣ်ကီ တၢ်ခဲလၢအအိၣ်ဆိးလၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ်, လီဆီဒုၣ်တၢ် ပုၤလၢအစံးကတီၤကျိၣ်လၢတမ့ၢ်အဲၤကလံးကျိၣ်တဖၣ်
- ၃. ပုၤအိၣ်ဆိးလၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤလၢအကျိၣ်စ့ဟဲန့ၣ်လီၤတဖၣ် (လၢအပံၤယုၣ်ဒီးပုၤသးပုၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဆိးစ့ဟဲန့ၣ်လီၤဘၣ် တၢ်ပံၤပနီၣ်တ့ၢ်လဲၣ်, ပုၤလၢအအိၣ်လၢပဒိၣ်အဟံၣ်တဖၣ်, ဒီးပုၤလၢအအိၣ်ဆိးလၢ ဟံၣ်လၢဘၣ်တၢ်ထုးဝဲဒီးသီလုၣ် သ့ဝဲတဖၣ်)
- ၄. ကွီဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤသးစၢ်တဖၣ်
- ၅. ပုၤလၢဒီးလဲအိၣ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤသကိးတၢ် အတၢ်ဝုၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဝုၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢလၢတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ :

- တၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်သ့ဟံးမူဒါ
- တၢ်ဆဲးကျိး
- တၢ်ခဲလၢပံၤယုၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ် ၁၀၀ ခါလၢလၢအံၤ အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲခီဖျါတၢ်ဟ့ၣ်ထံၣ်သ့ၣ် ညါအဝဲအံၤ

- ၁. မၤလၢၢ်ထီၣ်အါထီၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤမၤသကးတၢ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ ကျိၣ်စ့ : ဟ့ၣ်စ့ဆူ ပုၤလၢအအိၣ်ဆိးလၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် ခီဖျါတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ပုၤထံဖိကီဖိတဖၣ်လၢအတသမံသမိးထံၣ် လိာ်တၢ်သးစ့ၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ထံၣ်လိာ်သးဒီးအဝဲသ့ၣ် တပူၤလၢလၢဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲ အသိး : ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အခွဲးအယၢ်ခီဖျါတၢ်စံးကတိၤထံၣ်လိာ် သးမဲၣ်သကးမဲၣ်ဒီး ဝုၤ အပူၤတၢ်မူတၢ်ဒါလၢကမၤစၢၤပုၤလၢ အအိၣ်လၢ ဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်တၢ်လၢအမုၢ် ခီဖျါတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်ဝုၤတၢ်ကျိၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်လၢကျိၤစိလၢအဖျါဂ့ၢ် : ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ မၤသကးတၢ်မနုၤလၢ ဝုၤ ယုၤသ့ၣ်ညါဝဲဒီးတဲတၢ်ဝုၤလီၤလီၤဖျါပျီ လၢအတၢ်ဝဲထွဲ ဒီး တၢ်မနုၤအပယိဒီးမုၢ်တၢ်မနုၤအစၢတဖၣ်လၢပုၤလၢ ဟံၣ်ကဝီၤအပူၤ ဖဲန့ၣ်တဖၣ်ကျိၤလၢဝဲလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ၄. မၤဝုၤထီၣ်တၢ်လၢကဟဲခဲဆူညါ : လူၤပိာ်ထွဲတၢ်ဝုၤတၢ်ထွဲဒီး ပုၤဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်ပာ်ဖျါဝဲဒီး ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤတၢ်ဝုၤ တၢ်ကျိၤ လၢအတၢ်ထွဲဒီး ဝုၤ ကဟံးန့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ထံၣ်အဝုၤတဖၣ်အံၤ ဒိလဲၣ် လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဝုၤလၢတၢ်ဆၢတံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ၅. သ့ၣ်ညါကမုၢ်အတၢ်လိာ်တၢ် : တၢ်ပာ်ဖျါတၢ်ဝုၤတၢ်ကျိၤ အတၢ်စံးတၢ်ကတိၤတဲသကးတၢ်တဖၣ်ဆူ ပုၤထံဖိကီဖိတဖၣ် လၢအတၢ်ဒိတၢ်ထံးအါကတၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆. တၢ်ဆိးမၤအါထီၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ကျိၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤ : ဒုးအိၣ် ထီၣ်တၢ်စံးကတိၤကျိၣ်အါကျိၣ်အတၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ကျိၣ်ထံလိာ်ဒီး တၢ်စံးကတိၤကျိၣ်ထံအတၢ်ဖဲတၢ်မၤကအိၣ်အါ ထီၣ်ဝဲ, ဒီးဒီးလဲဒီးငါအါထီၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအစံးကတိၤကျိၣ်အါန့ၣ်ဒီး တကျိၣ်ဒီး အတၢ်ဆိးတၢ်လၢအါန့ၣ်ဒီးတခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- ၇. မၤအါထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤလိာ် သးမဲၣ်သကးမဲၣ်အဂီၢ် : ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဂူအဆၢကတိၤတဖၣ်လၢ တၢ်ထံၣ်လိာ်သးဒီးဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ယၢၤတဖၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အ ခွဲးအယၢ်လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တ့ထီၣ်, ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤတၢ်ဝုၤတၢ်ကျိၤ, ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ဒုးတၢ်ထွဲစဲးလိာ်သးတၢ်ဒီးတၢ် အါထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၈. ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ : မၤသကးတၢ်ဒီးပဒိၣ်တၢ် ပၤတၢ်ပြုးလၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ကရၢကရိအပူၤမၤသကး တၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲအဝုၤကျိၤတၢ်လၢအတၢ် ထွဲဒီး ပုၤတၢ်တၢ်တၢ်အမူဒါ အတၢ်ဖဲတၢ်မၤမနုၤ ဒီးလၢအပာ် ယုၤစ့ၣ်ကီးဒီးတၢ်ဆိးကျိးအတၢ်ဝုၤတၢ်ကျိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၉. ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဝုၤ အအိၣ်ပံၣ် : တၢ်အဝဲအံၤကဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးအ ယၢ်ဆူပုၤလၢအအိၣ်ဆိးလၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် ကန့ၣ်လီၤဒီးန့ၣ် တၢ်တၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီးတၢ်ဝုၤတၢ်ကျိၤလၢအဟဲခီဖျါ ဝုၤ အံၤကညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀. မၤအါထီၣ်တၢ်ကျိးလိဒီးမၤလိတၢ်အခွဲးအယၢ်တဖၣ် : ပုၤတ ကလုၣ်ဒီးတကလုၣ်အတၢ်လီၤဆီလိာ်သး, တၢ်တုၤသးထံသးလိာ် သး, ဒီးလၢအပာ်ယုၤဒီးကျိၣ် အတၢ်မၤလိကျိးလိတပူၤယိဒီး ဝုၤ အပူၤမၤတၢ်ဖိ, မၤသကးယုၤစ့ၣ်ကီးတၢ်ဒီး တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် လၢတၢ်မၤအါထီၣ်လိာ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်မၤလိလၢ အဲကလံး ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ် **ESL** န့ၣ်လီၤ.
- ၁၁. လဲလိာ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤဆီလီၤ ဒီး သ့ၣ်ဆၢဖးကတိၤ ဝုၤ အတၢ်ထံၣ်အိၣ်ဖျါတဖၣ် : ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်လၢ ဆၢကတိၤလီၤဆီတဖၣ် လၢတၢ်လီၤသက့ၤ လၢပုၤတၢ်အပူၤ, လၢအပာ်ယုၤဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ထံၣ်တၢ်မၤ တၢ်အိၣ်ဖျါခီဖျါ အိၣ်လဲ န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂. တၢ်ပညိၣ်လီၤဆီဒ်တၢ်ပာ်ယုၤဒီး တၢ်ဒီးလဲလီၤတၢ်တဖၣ်, ပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်, ဒီးပုၤလၢအအိၣ်ဒီးအလွဲၤအါကလုၣ် (**BIPOC**) အပူၤထံဖိကီဖိတဖၣ် : မၤလၢၢ်ထီၣ်အါထီၣ်တၢ်မၤသကးတၢ်ဒီး ပုၤဒီးလဲလီၤတၢ်တဖၣ်ဒီး **BIPOC** အပူၤထံဖိကီဖိတဖၣ်, လီၤဆီ ဒ်တၢ် ပုၤထံဖိကီဖိ အတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်တူၢ်တၢ် ခီဖျါတၢ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တူၢ်တၢ်လၢ တၢ်ပာ်ကပာ်ကွဲၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃. မၤလၢၢ်ထီၣ်အါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆူထီၣ်သးလၢအအိၣ်ပာ်တၢ်လဲ ဝဲတဖၣ် လၢတၢ်န့ၣ်လီၤမၤသကးတၢ်အဂီၢ် : ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်, တၢ်ပံၣ်တီၢ်ဆူ, တၢ်ကျိၤထွဲဖိသ့ၣ်, ဒီးဒိၣ်ကွဲၣ်တၢ်အတၢ်ဆီထွဲ လၢအတၢ်ထွဲဒီး ဝုၤ အတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖျါလၢတၢ်ဝုၤအါမဲၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ၁၄. ပာ်ဖျါမၤသကးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးကျဲသန့ တဖၣ် : မၤသကးယုၤတၢ်ဒီးပုၤလၢအအိၣ်လၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် ခီဖျါပုၤထံဖိကီဖိလၢတတၢ်တၢ်သံကွၢ်သံဒီးဝဲတဖၣ် လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဒီး အကျဲသန့တဖၣ်လၢ အတၢ်ဒိတၢ်ထံးဝဲအဝဲသ့ၣ်အပူၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၅. မၤဒဲးသိးဒီးပုၤအခၢ်စးတဖၣ်ကန့ၣ်လီၤမၤသကးတၢ်အါထီၣ် : မၤတၢ်ဆါတၢ်ပူၤအတၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိ, ဒီးကွၢ်ထွဲ လီၤဆီဒ်တၢ်မၤအသးတဖၣ်လၢပုၤလၢတၢ်န့ၣ်လီၤ မၤသကးဒဲးတၢ် တဖၣ်ကန့ၣ်လီၤမၤသကးတၢ်အါထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်တၢ်တၢ်ဒုး န့ၣ်ဖျါထီၣ်က့ၢ်တၢ်ဝုၤကျိၤတၢ် ခီဖျါတၢ်ဝုၤတၢ်ကျိၤအဂၤလၢ အလီၤတၢ်ဝဲတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.